

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KOZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj:
Négy hasábol petisórért 5 kr.
Nagyobb terjedelmű s többeszer
hirdetéseknél az arányt a 10 g-
oltszámhoz arányban állították fel.
Bélyegdíj minden kilón belki-
tásért 20 kr.
Hirdetési vagy reklámot magában
foglaltó újsónak 50 krajcár.

Nyilatkozat megjelölés köze-
lme minden petisór 30 kr.
Hirdetéseket felvételre a kiadó
hivatalában, KUTASI I. könyv-
nyomtatásában, valamint ZICHNER
MAN H. könyv. iródszámban is.
Név nélkül vagy bérmentesen
beküldött levelek nem vétel-
nek figyelembe.

Kéziratok vissza nem
adatnak.

van a felett,
gyógyszerek közül melyiket
egy levelezéssel Richter
kérdje a „Betegbarát” című
munka a legjobbaknak bizo-
nyosan ismertetve, hanem
elő jelentések
tatják, hogy igen sok eset-
legendő arra, hogy még
is szerencsésen alhárit-
előleg gyógyszer rendel-
és haj esetén is gyógyszer
nek sem kellene a „Beteg-
barát”. E figyelemre méltó
köznyelven választhatja
A rópirat megküldése a
ébe nem kerül.

Előzetési árak:
Helyben és postán küldve.
Egy évre . . . . . 10 frt-kr.
Fél évre . . . . . 5 „ „
Negyed évre . . . . . 2 „ 50 „

Egyes szám 5 kr.

A lap szellemi részét illető min-
den közlemény: Nagy-hatvan-
utca, 1364 szám, Dúróczy
ház, — a szerkesztőbe bér-
mentve küldendő.

Előzetési helyben:
ELEGDI K. LAJOS és IG.
CSÁTHY KÁROLY könyv-
kereskedésben és a kiadóhiva-
latban KUTASI IMRE könyv-
nyomtatásában s a postahivatalok
után.

ajándék.
sztraktértékben.
egy étel-garnitu-
Európára nézve
ből; örökké és
13 karatos ezüst,
ott posta-dobozba
kézből, beforszasz-
kanálból, koroná-
gy darabból és
koronával, asztali
gravírozásokkal;
vásárolva, 4 frt
den világérezbe
stai utánvétellel,
beküldése mel-
intézendők B.
Augerstentrasse,

OB PAPIR
BLONI
Parisban.
ovatik.
J. Dr. Ludwig
urnak,
által a legm le-
itendő volta, s ha-
mat fogva, s mert
a befolyással bírt
vegyítve.
Parisban.
ovatik.
J. Dr. Ludwig
urnak,
által a legm le-
itendő volta, s ha-
mat fogva, s mert
a befolyással bírt
vegyítve.

szoklával
571 ben.

szoklával
571 ben.

Politikai betegségünk.

I.

Ha igaz az, hogy a fegyverek zajában hallgatnak a Muzsák, úgy természetes az is, hogy a harc lezajlása után annál inkább indíttatva érzi magát a gondolkodó elme, — erősbülve az újabb szerzett tapasztalatok által, a tényeknek és azok előidéző okainak boncolásába bocsátkozni.

Tul volnánk mi is már a választási harcokon, és az eredmény az, a mi szinte megszokottá kezd nálunk válni, hogy a nép alapérzületével a legmervebb ellentétben álló mostani kormány pártja került ki a harcából győzedelmesen.

Az a kérdés merül fel már most előttünk: hogy lehet az, hogy nálunk — holott minden magyar ember születtét politikusként hiszi magát, és minden körülmények között politikai is — egy kormány, — még ha teljesen el is tekintenénk a politikai okoktól — másfél évtizeden keresztül nyugodtan, zavartalanul tarthatja a hatalmat, — melylyel annyiszor él vissza — kezében, holott ha szájjal tekintünk Európában, egyetlen egy államot sem találunk, a hol egy év határában belül — néhol többször is — cabinet-válság és változás be ne következék. Hiszen épen azért találkozunk a többi államokkal, a körülményekhez képest egészséges áramlattal a politikai téren, mert folyton tisztult, friss vér kering e nemzetek politikai vénáiban; és e változás eszméket hoz napvilágra, a mozgás ruganyosságát szül a testben és a hullámlás éberen tartja a figyelmet.

Nálunk pedig tesped test és lélek, gondolat és eszme egyaránt a megszokottság, mindennapiság nyomása alatt, miként a folyton ágyban fekvő betegnél a lélek, a test lekötöttsége alatt.

Még súlyosabbá teszi ezen apathikus állapotot azon körülmény, hogy nálunk főképpen a nemzeti politika van kihaló-félben. Két fő és elmaradhatatlan tényezővel kell minden nemzet politikuskainak birniok: eszmékkel és tényekkel. Esméi oly virágok legyenek, melyek a nemzeti tradícióban gyökeredzenek s koronájuk a mai korszakba nyulva, új igényeink mint sugarak által élesztessenek. Tettei pedig nem lehetnek mások, mint ez eszmék tiszta megvalósításai.

Hol vannak nálunk az eszmék, s főképpen hol benne a nemzeti? . . . s menyire gyarlókká lesznek e tények, ha már valami félszeg eszméből is indulnak ki!

És mégis tartós ez állapot, — mi hát ennek az oka? . . .

„Erklärung mir Graf Oerindur
Diesen Zwiespalt der Natur!”

Ha egy pillantást vetünk az utóbbi évtizedek jellegére, s figyelemmel kísérjük, mily változások mentek keresztül társadalmi és közgazdászati viszonyaink, úgy megtaláljuk kérdésünkre a feleletet.

Korunk egyáltalában már nem annyira reális, mint inkább materialis. Az érdek és haszonlesés mellett: idealismusknak, ennek épen szörny-szüleménye, beteg hajtása: a cím- és rangkórászt maradt meg. Már pedig tisztult érzést, nemes felfogást, egyszóval: a mi eszményi, — a materialis felfogás teljesen kizár. Így született kóros állapotaink főtünyezői: a közélet elsilányosodása, az apathia; a középosztály elszegényedettsége a lapuló politikai szolgalelkűség és végre az erőszak jogosultsága ott, hol a közügyek iránti érzés, az előbeniek daczára som pusztult el.

Nehéz volna itt ezen maximák között éles határvonalat húzni; lévén egyik a másiknak okozója és folyománya is, de — hogy az egész felől tiszta képet alkot-

hassunk magunknak, — igyekezni fogunk őket, a mennyire lehet, külön részletezni.

Az az áramlat, mely e század elején a szabad eszméket egész Európában körülhúrozta, és a fonyadt nemzeti testbe mindenütt új élet-erőt öntött; az a vihar, mely végig száguldott Európában s avult formákat korhadtt trónokkal együtt lerombolt, az a világitó fátyla, melynek lángnyelveit: az emberi öntudat, a világszabadság, a testvéries érzület és a munkanemesség elve képezte s mely hivatva volt Európa sötét odúiból a kancsalító kísérteties szellemeket kiűzni, miután a külvilág helyzetek és viszonyok következtében nem tudtak egyszerre s mindenütt diadalra jutni, megszülettek újabb időben a visszahatást. Miután főképpen az utolsó 3 évtized, a kevéssé egyöntetű diadalban az idealismusknak tehetetlenségét látta, megtagadta annak létjogosultságát, s ma már szabad eszme, hazaszeretet, erény és becsület (itt persze nem a divatos becsület értjük, melyet elvenni és visszaadni lehet) a képzelet világába tartoznak.

Ilyen körülmények között tehát nem lehet szó elvi harcokról, hanem legfeljebb szembe állított érdekekről.

Mit tegyen már most a megmaradt lelkeseknek kis tábora? Hogyan küzdjön meg a hit a tagadással, holott az Isten le nem száll az égből, hogy csodákat műveljen; hogyan vegye fel a harcot a becsület a bűnnel, holott az öntudat hallhatóan feljajdulni nem fog; s hogyan vivjon meg a hazaszeretet, a szolgaság árán szerzett hatalommal, holott a magyar Geniusz segélyért nem kiálthat?!

Hát győzhet-e a szellem fegyvere a nyers doronggal szemben? . . .
Rónay Imre.

== Koburg herceg és a szobranye küldöttsége Dürnkrot, jul. 15. A bolgár szobranye küldöttsége ma délután fél 2-kor érkezik meg Ebenthalba. Dürnkrotból a küldöttség tagjai a reájuk várakozó hercegi fogatokkal mennek a kastélyba, a hol meg is szállnak. Ferdinánd herceg a küldöttséget már két órákor fogadni fogja. A fogadtatás után ebéd tartatik. A küldöttség ma délután 6 órákor el fog utazni és pedig az ebenthal kastélyhoz közelebb fekvő Stifried állomásnál szállnak fel a vonatba. A küldöttség tagjai még ma a keleti expresszvonattal szándékoznak Ruszuskon át vi szatérni Tirnovába Koburg herceg eddig még a küldöttség egyetlen egy tagjával sem beszélt. A kastélyban jelenleg csak a herceg édes anyja, Klementin hercegnő időzik Fülöp herceg és Koburg Lujza hercegnő jelenleg Franzensbadban tartózkodnak, valószínűleg azonban a napokban ideérkeznek.

== A Manlicher-féle ismétlőfegyverek gyártása, mint a P. Lloydnak Bécsből jelentik, oly szép eredménnyel halad előre, hogy ez év végeig valószínűleg több csapat lesz e fegyverrel ellátva, mint két hadtest. — Eredetileg ugyanis azt hitték, hogy legelőbb két hadtest számára lesznek készen fegyverek Ezen örvendetes tény annak tulajdonítható, hogy a steyer fegyvergyárban a gépberendezések tökéletesítették és kiegészítették. — E gyárról kezdetben, a hol eleinte kétségtelenül voltak gyártási nehézségek, sokféle nyugtalanító hír volt elterjedve majd a tölténytartály minősége, majd a töltényhüvely kevéssé megfelelő volta tekintetében. E híreket azonban alaptalanoknak tünteti fel az a körülmény, hogy a fegyvergyártás most rendszeresen és kielégítőleg folyik, a mint erről a bécsi átveteli bizottságnak, mely szigorú ellenőrzést gyakorol, alkalmá volt meggyőződni.

== A francia nemzeti ünnepély. Páris jul. 14. A nemzeti ünnep tegnapi előestéje nem mutatott oly fényes képet, mint az előző években. A nyilvános mulatságok kevésbé számosak és kevésbé népesek voltak, mint máskor. — A házak lobogódisze kevésbé pittoresque, az utcák és terek ünnepi színe kevésbé impozáns. A boulevardok rendez hétköznapi jellegüket tartották meg, míg a programmszerű fátylasmenet nagy néptömeget kísérve éjjeli 11 órákor el nem közelegett s a katonai kaszinó előtt megállapodva a marseillaiset elénekelt s Boulangert eljelezte Azután minden csöndes lett. — A tulajdonképeni ünnep ma lesz. Az eget felhők

borítják. A hazafias ligának és Deroulédének legutóbbi megtartását a legtöbb lap élesen elítéli. Nyugalomra inti a lakosságot s hozzáteszik, hogy erélyes intézkedések történetek zavargások s az államfő ellen esetleg tervezett gyalázások megakadályozására. Még Rochefort is csak — törvényes tüntetéseket ajánl: fegyveres és Boulangert eltetni azonban törvényes — ugymond. Haszontalan provokálásokat és összetűzéseket kerülni kell.

== Afghanisztánból új forradalmat jelentenek. Az emirt, a ki tudvalevőleg Anglia szövetségese detronizálták és szemé világtól megfosztották s most az oroszbarát párt jutott uralomra Oroszország tehát Közép-Ázsiában folyton bajt okozik Angliának okozni. Legközelebb egy pár afghán törzset lázított fel s minthogy a lázadás elfojtatott, most, ha igaz a Pétervárról Párisba s onnan hozzánt táviratozott hír, az emirt buktatta meg. Az ügy Angliában nagyon kínos feltűnést fog kelteni.

KARCZOLAT.

(A fejedelem arczképe. — Maradunk h e t e n. — Tisza az első. — Párbaj mánia — I. és III. — Nem lehet.)

I. Ferdinánd, a coburgi, furesa fejedelem. Mintha csak azért vállalta volna el a bolgár fejedelemséget, hogy Bulgáriának — még se legyen fejedelme.

Olvassuk, hogy egy bolgár képviselő, a fejedelem-választó gyűlésre elvitte az új fejedelem arczképét.

Mondják, hogy a kép általánosan tetszett, csak egy paraszt képviselő jegyezte volna meg, hogy:

— Minden igen szép, csak az a kár, hogy nem lehet lefotografálni legalább a fejedelmek szívet!

Egy mohamedán képviselő pedig azt hitte a fényképésznek a kép hátulján levő névjelzéséről, hogy az már a — muszkaczar aláírása!

A „Pesti Napló” azzal foglalkozik egyik közelebbi cikkében, hogy a függetlenségi pártban legközelebb újra felmerülhet a delegációba menés kérdése és ebből aztán — szakadás lehet a pártban. Ezt pedig ugyan sietve mondja ki a nevezett lap. És hogy a pártnak delegációs májdaganatban szenvedő tagjai csak azért mennének bele a fiók „r a j x r á t”-ba, hogy a párt kormányképességét segítsék elő.

Bohók ti! Hiszen most sincs kormányképesebb párt, mint a 48-as és függetlenségi! Hiszen minden óra meghozhatja a mi eszméink korszakát és akkor, ha valami újabb Deák Ferencz nem fogja el lapos bölcsességével a reánk sütő fényes napot, függetlenségi lesz az egész ország.

A ki addig is kormányképeskedik, vagy delegációzat, az már Apponyi párti és nem függetlenségi. A „Pesti Napló” is azért fujdogál dupla sipot, hogy a delegációsoknak egyrészt hidat verjen a megfogyatkozott mérsekeltenek padok felé, másrészt őket mindjárt el is vágja az elvű függetlenségi-ektől.

Maradunk az igazi függetlenségiekkel. Még akkor is, ha heten lesznek, mint a hogy voltak 22 év előtt, hogy a nemzet újra megszokszorozza számunkat.

Tisza Kálmán lement Sz.-Fejérvárra, a ref. egyház dunántúli kerületének közgyűlésére és ott az a furcsaság esett meg rajta, hogy a nagy banketten öt legelső helyen köszöntötte fel egy kormány hivatalnok, Bóné Géza és a királynak csak a harmadik felköszöntő jutott.

Igen természetes! A Bónéknak csak is Tisza Kálmán csinálhat egy kis bónét, a király azt sem tudja, hogy vannak-e a világon, vagy nincsenek.

De azért nekik még sem kellene elfeledniük, hogy nem csak Tisza uralkodik ám, de egy kicsit — a király is!

A zsidókat addig hecczeltük, addig néztük le, a mig megtanultak lőni, vágni és a mig megölték egy néhány magyar gavallért.

Makkabi kezd erősebb lenni Árpádnál. Árpád kezd agylágyulásban szenvedni.

Az utolsó időkben ölte meg Rosenberg fiskális gróf Batthyányt, Wahrmann összevagdossott egy gróf Széchenyit, Heimann fiskális Vay Györgyöt és éppen most siratjuk a szegény Komlósi Györgyöt, a kit egy fiatal zsidó uracs, Mandel golyója terített le.

Azonban vannak egyéb párbajok is. És a midőn a párbaj-mánia ily ijesztő módon növekszik és szedi áldozatait, olvassuk folyton, hogy a király mindig megkegyelmez a párbajozóknak. Így tanácsolják neki.

Ez rossz tanács, rossz elhatározás. Bécsi fiúeknek lehet kedves zene a kardcsattogás és puskapor durrogatás, de mi jobb szeretnők, ha a király az ifjú daliák vétérét megtartani segítene egy — muszkaháboru esetére.

Dupla kerületekkel rendelkeznek a függetlenségi és 48-as pártban Ugrom Gábor, dr. György Elek, Helfy Ignác és Komjáthy Bela. Gy.

A kormánypártból Br. Kemény Gábor, Wekerle és Baross Gábor. 3.

Az antiszemiták közül Vadnai Andor. 1. Ugy illenek, hogy egyik párt se léptessen fel itt ellenjelölteket. Hozza be mindenki a kimaradt jeleseit.

Ha már oly becsesek a párbaj-szabályok, kövessék azok ildomát egymás között a pártok.

Máriasi altábornagyot nyugdíjazák és kapja ugyanekkor a vaskorona-rend III dik osztályát.

Uyanekkor nyugalmaznak két vele egyenrangú admirált és kapnak I. osztályú vaskorona rendet.

És bár ily nagy kitüntetés az a dmiráli, azért mégis nil admirári, mert Máriasi 1848/49 ben rebellis tiszt volt.

Ugyan legyen még egyszer rebellis és csapja, engedje át azt a keresztet — Simonffy Imrénék.

Eötvös Károlyra fogják rá, hogy ő akar átmenni, bemenni a delegációba.

Nem hinnők, hogy Scharf József és Schwarz Salamon után még a „fők-Reichstrath” védelmére is vállalkoznak; azok a Soly mosi Eszter születet, ez a szűz magyar alkotmányt saktertözte le.

Hogy — írja a „Pesti Napló” — a 48-as függetlenségi elvek fentartásával mennének be Eötvös és társai a delegációba?

No, ez amolyan sem alatta, sem felette beszéd volna és nem egyéb, mint a mérsekelt ellenzékbe való átcsapás elleplezése.

Zsidó politikus lutheránus módon ugranék a katholicus pártba?

No, ezt debreczeni református ésszel elhinni nem lehet.

Maradunk mindenképpen a függetlenségi és 48-as elv unitáriusai. Nem túrnék ujrakeresztelőket.

Gili Balázs

Parlamentari praecedensek.

— Közli: Gáspár Imre. —
(Harmadik közlemény)

Az inséges-vita.

Az országgyűlés mindjárt kezdetben nagy zavarba jutott. Az elemi csapások által sújtott vidékek segélyt kértek, a parlament — nem határozhatott. Miért nem tette és általában az egész kérdést, napnál is világosabban állítja elének a haza bölcsé, Deák Ferencz, a következőkben:

„Tisztelt ház! Nem fogom hosszasan indokolni indítványomat; maga a helyzet eleget indokolja azt. Csak a helyzet akármilyen röviden előadni úgy, mint azt felfogom. (Halljuk!) Az ország több vidékeit a legulyosabb inség fenyegeti. A kimerült nép magán segíteni nem képes és tőlünk, képviselőitől várja, hogy segélyt eszközöljünk. Nincs a házban senki, ki kész ne volna, sőt kötelességének ne tartaná mindent megtenni ma a képviselőház hatalmában áll, hogy az inségen segítve legyen. E végre küldöttünk ki bizottságot, és

a bizottság javaslatot adott, mely javaslat most tárgyalás alatt fekszik.

Mindenekelőtt azt kell megfontolnunk, mik azon eszközök, melyek a képviselőház hatalmában állanak és csakugyan célravezetőek is lennének.

Minden országban, legyen az alkotmányos, vagy szinleg alkotmányos, azt hiszem, hogy a cselekvés mindig a végrehajtó hatalom köréhez tartozik, nemcsak jogilag, de tetteleg is.

De a fenyegető inég, a szükség, rögtöni intézkedéseket kíván. Ezen rögtöni intézkedések megtételére tehát nincs más választása a háznak, mint vagy bevárni, míg az alkotmány helyre lesz állítva, és Ó Felsége az alkotmányt és törvények értelmében gyakorolandja a végrehajtó hatalmat, vagy pedig, a mig ez megtörténik, Ó Felséget, mint az ország örökös királyát — haereditarius rex — főlásolatani, hogy fejedelmi tiszte szerint intézkedjék, hogy a rögtön megkivántató ségelyezés megtörténjen.

Az első, t. i. bevárni az alkotmány visszaállítását, azt hiszem, épen a dolog sürgősége miatt alig lehető.

Ha én indítványomban azt mondtam volna: „Intézkedjék Felséged, akármilyen lesz az alkotmányból” méltán megröghatnék indítványomat, mert azt mondhatnák, hogy a nagy inségnek feloldoztam az ország jogait. De se azon fölírti javaslatban, melyet a kiküldött bizottság a ház elé terjesztett, sem az én indítványomban nem ez van; hanem az: „Várjuk és várjuk, sürgetjük és sürgetjük és reméljük tovább is törvényeink, alkotmányunk visszaállítását; hanem addig is — mert rögtön intézkedni szükséges — intézkedjék Ó Felsége, hogy a fenyegető inségnek eleje vétessek.”

Azt hiszem, hogy a mi az eszközöket illeti, melyekkel az inség segíteni lehet, van még egy mód, vagy egy neve az eszközöknek, melyhez az országgyűlés hozzájárulása is szükséges lehet és az azon mód, ha a rendkívüli körülmények folytán a rendes jövedelmekből a segély ki nem kerülhetvén, rendkívüli eszköz-höz például kölcsönhöz kellene folyamodni.

Érdekes, hogy Deák Ferencz mintegy előre látta hogy Magyarországon lesz még „szinleges alkotmányosság” is. — Némelyek moratoriumot akartak az inséges vidékeknek nyujtani. Ez ellen a haza bölcsé következőképen érvelt:

A „DEBRECZEN” TÁRCZÁJA.

Tárcaza a visk-várhegyi fürdőből.

A „Debreczen” számára írta: Gáthalmi.

Uram! uram, szerkesztő uram! szállok az urhoz! — azaz hogy pardon kérek olvasó, hogy így rontok neki az ajtnak! előbb egy kis magyarázattal szolgálók.

Hát lubiczkolunk most Vadon Sándor barátommal a viski várhegy derekán s egy hozza szab kirándulás utáni borközi állás állapotában megígertem neki, hogy lapjának és a „Debreczen”-nek is, küldök egy fürdői levelet. — Elképzelheti a szives olvasó, hogy mily nagy dologra adtam a fejemet, midőn ígéreteimet beváltandó, asztalhoz ültem, hiszen egy fél óráig legalább megfosztom magamat attól a kedves női körtől, mert előre is megjegyzem, hogy Visk speciális női fürdő.

Hogy is kezdjem tehát? A viski várhegy oldalán, néhány csinos faragványokkal ellátott galambházak, mindenikben egy-egy párváestett turbékoló galamb repkedve féltéken az idegen fészkek körül. Ez a kép jutott eszembe, midőn Visk-várhegyen az első nap szétnéztem. Valódi női gyógyhely, hol férfi alig egy-kettő szokott tartózkodni, — ha csak kíséretül nem jön fel egy pár napra.

A várhegyi forrásvíz kitűnő birben áll a nőtávág előtt. Az a jó máramarosi levegő rózsákat fest a halvány arcokra s a vasas víz használata jó piros vérrrel tölti meg a

inségben szenvedőket fölmen se egy időre hypothékán álló tartozásaik lerovásától. Ezen tartozások kétéfélek lehetnek: vagy olyanok melyeknek behajtása, vagy be nem hajtása Ó Felsége befolyásától és határozásától is függhet, minő például a közadózás; vagy olyanok, melyeknek elengedése vagy fölfüggesztése nem függ tőle. Az előbbiekre nézve megjegyzem hogy hiszem, reményem és megvárom a végrehajtó hatalomtól, hogy az inséges embernek, kinek kenyére kell minden garas, az adóért meg fogják marháját exequálni. A mi pedig a tartozásokat illeti, melyeknek elengedése vagy fölfüggesztése nem Ó Felségetől függ, vagy, mint röviden szoktuk mondani, a moratorium, ezt nem azért nem pártolhatom, mert, mint Vas megye egyik képviselője megjegyezte, nem lévén koronázott királyunk, törvényt nem tudnánk rögtön alkotni, törvény nélkül pedig fönálló törvényt fölfüggeszteni alig lehet, de ha ez mind meg volna is, már ezt én ex principiis sem pártolnám mert erre nézve is áll az, hogy pejor medicina morbo, mi ha valamire, erre alkalmazható. (Helyeslés.) Ha Magyarországnak országgyűlése ilyen lépésre — mondhatom kemény szót használók, de mondom — vetemednek: (Helyeslés) tökéletesen tönkre tenné Magyarország hitelet hosszú időre. (Helyeslés) És mikor tenné azt tönkre? Akkor, midőn az inség] következtében a legtöbb embernek, hogy ne ehezék hitelle van szüksége. Földünk az összes ipart, és semmivé tenné csekély kereskedésünket, mely folytonos változásoktól nélkül nem lehet. Azt fogja tán valaki mondani, hogy a moratorium csak földmívelőket, csak az inségeseket éri, a kik szenvednek. Engedelmet kérek, nehezíti a határvonalat megjelölni. Alig van kereskedő, kinek szőlője, földje, gazdasága ne volna. Vegyük föl már most az esetet, hogy valaki, mint végezőközhöz, ahoz nyul, hogy utolsó terményét is eladja, a mi még volt, és a kereskedő azt mondja neki: „En is vesztettem nem fizetek.” Gondoljuk meg, t képviselő, hogy a moratorium által minden hitelintézet, minden takarékpénztár tönkre volna téve. A takarékpénztárakba a szegény ember beadja filléreit, ez pedig kiadja nagyobb összegekben másnak. A szegény ember azért adja be filléreit, hogy hárrá szorul, onnan ismét kivehesse. De ha am azok, kik a pénzeket nagyban kivették, nem fizetnek be, mert moratorium van, a takarékpénztár épen azoknak nem tudná kifizetni, kik eheznek. (Gaz!) Bátoran el merem mondani tehát, hogy a moratorium a magán adóságra nézve sokkal gonoszabb, sokkal nagyobb baj, mint maga a baj, mert azon nem segít fel, utókövetkezései pedig hosszú időre veszedelmesekek. (Gaz!)

A szó is lehet becstelotes.

Ugyanezen beszédjében mondja el Deák Ferencz ezt a csinos dolgot:

„Ez a szó: határozat, oly tiszta, egészséges és becstelotes magyar szó, mint a szó: felirat. En ezen szótól semmit sem idegenkedem, és azt hiszem, hogy mikor az egyik szükséges, az egyiket tegyük, mikor meg a másik szükséges, a másikat. Ha Ó Felsége 61-ben annyit mondott és tett volna az alkotmány helyreállítására, mennyit most tett, megkezdvén az inség iránti intézkedést: azt hiszem, se határozati, se felírti párt nem lett volna. Ha akkor azt mondtotta volna Ó Felsége: „Igenis helyreállítom, intézkedem.” nem lett volna felírt, nem lett volna határozat. Most ime! tette: tehát maradunk a végzés mellett. En semmit sem írtódom a határozati párt hoz számíttatni e dologban, valamint ha szükséges lesz, mindig ahhoz fogok számíttatni. Végzem tehát szavaimat avval, hogy én a felírtot — ambar annak íveit pártolom — a körülmények jelen állapotában nem tartom

véredényeket. A hegyi séták fokozzák az étvágyat s a nyájas Tisza vögy panorámája gyönyörködteti a lelket. — Test és lélek felüdül s örömet visz haza magával a családi tűzhez.

A fürdő berendezése újabb időben sokat haladt. A tulajdonos kincstár gazdag befektetések tett. — Maga az ugynevezett „Berta csarnok” — mint mondják — 75 ezer forintba került. Igaz, hogy impozáns épület is, melynek erségyéről szép kilátás nyílik a szelid Tiszavölgyre.

Hanem hát te, júnok egy rövid sétát a kut körül. Reggel hat órakor megszólal a zene s rendszeren a Rákóczy indulóval ébresztik fel a hölgyeket. Egy rövid negyedóra alatt lejönnek a hölgyek reggeli toilletben. pohárkával kezökben s megkezdődik az ivás.

— Ki az a hölgy, piros schifrokkban, kis tengerész kalappal?

— Az barátom egy szatmármegyei hölgy: Zoltán Jolánka, Sályiból, szép sugár termetű, lengő járása, aranyozni való jó kedélye van, s mondhatom, hogy Szatmármegyében sok megnyílazott szív rajog egy mosolyáért! S mily csengő zenéje van bangjának! kacagása egy egy csalóagny csatogás! S mily szépen beszéli a francia nyelvet.

— S az a barna nő ott mellette? — Skultéty Gyuláné Szabadkáról. Kecses fürtei, bájos mosolya, finom nőies nyájassága néhány percz alatt megnyernek, — ha bá meg vele irodalomról, művészetről s társadalmi kérdésekről beszélj. Tág látköre, helyes ítélete, találó megjegyzései, mind arra mutatnak, hogy sok eszméje van.

— Az a másik ott mellette Erdő Imréné,

szükségesnek, hanem végzés által kívánom azokat kimondatni, miket indítványomban föl tettem. (Zajos éljenzés.)

Tisza nem szól, de Vidacs János ige. Kár, hogy ebben a vitában már nem vett részt Tisza Kálmán Ha szólott volna, akkor a mai inséges vidékek legalább tudhatnák, hogy mit várhatnának a mindenható hivatalnoktól, nagy inségükben.

Szóltott helyette a szerencsétlen véget ért, lelkes Vidacs János. „Magyarország népeit — ugymond — inség fenyegeti; maholnap arra ébredünk, hogy az ország fenyegetett szép része nem találja betevő falatját.” — Így folytatta:

„Az osztrák hatalomnak ma nagy nehe zére fog esni, Magyarország népeinek csak egy fillert is adni. Igen, uraim az osztrák hatalom nem tud segíteni a népen, és nem is akar segíteni: mert hisz nekünk azt sem adja meg a mi semmijébe sem kerül. Hány szor szólítottuk már föl az abszolút hatalmat, engedje meg, hogy számított testvéreink visz szatérhessenek! De a kormány nem teljesíti a kívánatunkat, nem nyugtatott meg bennünket. (Helyeslés.) Hányszor szorgalmaztuk, engedje, hogy szegény honfitársaink, kiket a külföldön nagy saanyarogni, közénk visszajöjjenek! De nincs annyi lelke, hogy ezen honfitársainknak megnyissa hazánk kapuit (Helyeslés.) És mibe kerülne neki, ha törvénytelenül elítélte polgártársainkat (Zaj) bajtársainkat — mert hiszen ott van Almássy, ott van Beniczky ott vannak a többiek, kiket igenis bajtársainknak neveznek — haza eresztene? (Helyeslés) Hisz ez neki semmibe sem kerülne. De az abszolút kormány ezt nem teszi, habár a lapokban nekik nagylelkűen bocsánatot hirdetett és elengedte a hátralevő büntetést. (Zaj)”

„Az osztrák kormánytól várunk mi segítséget az inségre nézve? Szomorú dolog! Hisz magán sem tud segíteni az osztrák kormány. (Derült ség.) Az én házam ka puja előtt mindennap ott áll az executio. Nem tudom, ha valakit a t. képviselőtársak közül megkímélt-e ezen executio? Maga magán sem tudván segíteni az osztrák kormány, az adót ugy hajtja be mint ellenség földjén az ellenség hajtja be a sarezot, azért hogy két nagy hadsereget tartsa külföldön arannyal és ezüst pénzzel, azért, hogy egy részről Németországban nagyhatalmi állását védelmezze haszonlatlanul, másrészt pedig egy vitéz népet az olaszt igyekezzék elnyomni sat.”

HELYI HIREK.

* A kiállhatatlan! Nem tud az ember szabadulni tőle. Akárhová megy: ő is ott van. Szemébe nevet az embernek; betolakodik mindenüvé s kikérgeti az embert a házból. Emeleten és földszinten, a házban és a szabadban: most ő az ur. Hiába minden aprehenzió, ellenszer: a győztes ő. Nem lehet elkerülni sem hideg vízzel, sem édes gyallalattal, mert most mindennütt uralkodik a kiállhatatlan — kánikula

* A jótékony város. Debreczen város környürlő szivü lakossága a csaknem mindennap előforduló könyörödomány gyűjtés után sem lankadt adakozó kedvében. Fényes példája ennek az a tény, hogy a tűzkárosultak javára eszözölt házankenti gyűjtés eredménye ismét 517 forint 87 krral járul a károsult honfitársak inségének enyítésére. — Ezt az összeget a ker. kapitányságok közegei gyűjtöték házanként

* Tanácskéres. Nagyvárad város hatósága átirt az itteni polgármesteri hivatalnak, hogy a közmunka adó kezelési módjáról s eljárásairól küldjön részletes átiratot.

Técsőrl. Nem gyógyulni, csak üdülni s szórakozni jött át a szomszédból s ide hozta ép kedélyét, hogy maga körül bearanyozza a lelkeket.

De hadd mutassam be a többi hölgyeket is. Ime itt jönnek csoportoként Kardos Gy-né N. Bányáról, Saray Erzsébet Szatmárról, Návrath Emm. N. Károlyból, Bródy Mórné Taasról, Korcuss Anrainé Rákosról, kinek egy orvosnővendék fia Elemér betegeskedik itt.

Ott fent ül egy teraszon Zoltán Lászlóné. Emitt jönnek Gabriel Józsefné Szatmárról, Daukó Mihályné M. Szalkáról, Scheibel Józsefné Biharból, Tiboldi Gyuláné Szatmárról.

Vannak itt egész családok. — Skultéty Bernáth (közjegyző Huszt) Korcuss s. b. családok. A gyermek sereg vidám gondatlan csoportja karikázik, kuglizik s élénk kacagásukól zeng a bérca.

Sok hölgy van még itt, de épen most fürdőznek talán, s a sétányon majd délután jelennek meg.

A bérlő Jakubovics igazi józú magyar kunyhát tart, úgy hogy akinek otthon nem volt étvágya, itt jó izüden eszik. A fürdő orvos kedves derék fiatal ember s minden gyöngékedővel oly nyájasan tud beszélni, hogy modorálvány is sokakat meggyógyit. Kirándulások még eddig csak a közeli hegyek közé, a várhegy ormára és Viskre történtek, de lesznek a hutához, Bikszádra, Szigetre s. b. Ezekről s több felőléről adjon számot a szerkesztő barátom otthon. Tölem elég volt ennyi egy borközi állás után.

Gáthalmi.

* A helybeli cukor gyár tudvalevőleg már egy év előtt megsztint létezni. A város alatti nagy terjedelmű s messze környéken pártját ritkító földje a legközelebb kitézendő árverésen nem mint eddig egy hanem öt tagban fog haszonbérbe adatni, hogy így kisebb birtokosoknak is módjában legyen a népies elvevés szerint „cukros föld”-nek bérlője lehetni.

* Uj mérnök Dicsőfi Kálmán a budapesti m. kir. József műegyetemen pályáját megfutván s a 2 ik szigorlatot letévén, mint okleveles mérnök tért haza városunkba, s mint jeles képzettségű — az egyetemen 2 éven át állami alapítványt élvezett egyén méltán figyelembe ajánlható. (Beküldött.)

* A város birtokai. Az „O hat” nevezetű pusztát, melyet 12 év óta Katz Henrik és József bérlők birtak, legközelebb árverésen újabb 12 évre fog kiadni. Hogy pedig milyen takaros kis „puszta” az „O hat” meg lehet itelni abból is, hogy az egyik tagja 38 ezer, a másik tagja pedig 40 ezer holdból áll. — S ennek az órási földterületnek eddig évenként csak 16 ezer ftd a haszonbéré! Most azonban, mint halljuk, nagy lesz rá a konkurencia, s aligha nem teteme sen feljebb fog menni ennek a legelső minőségű földterületnek haszonbérére.

* Ez is hír. A város ház folyosóin az embernek jártában-keltében szemébe tűnik itt egy rozoga asztal, neki támasztva a falnak, hogy a sántító negyedik lába ki ne essék; amott egy rossz seprő, a melyvel a mostani hajduk nagyapja seprerte a régi város ház faburkolatát. Odább ismét egy dob; ezen meg a kikialtított legelőbbszór a végső inség rettentő nótáját játszotta el ujjával pergetve annak lelketlen vesszőjét, elmondván ridegen az „egy, kettő, három” stb. szavakat. — A nagy tanácssteremben, a hol még tegnapelőtt komoly képpel tanácskoztak a város atyai komoly dolgokról, ma pajzán kedvében tótágot áll a kömives gyerek. Azután egy hetyke hajdu „haj fel” kétes vagy gyauss foglalkozás miatt befogott „hölgyecskek” — — hogy végezzen a surolásnak saját külön művészetét. Szóval az egész város ház fel van forgatva, meszelnek, surolnak. Mitután pedig egész éven át onnan hordja a napi hírek krónikása az „érdekes” vagy „kevésbé érdekes” híreket, illő megemlékezni arról is, hogy ma ott a takarítás on kívül nem történt — sem mi.

* Az iparoskör nyári táncz vigalmá e hó végén 31-én, vasárnap fog a nagyerdei Dobos fele pavilonban megtartani, mely erkölcsi és anyagi siker tekintetében azt hisszük nem fog az eddig rendezettek mellett hátra maradni. A meghívók széthordása folyamatban van s a rendező bizottság mindent elkövet, hogy nem annyira fényes, mint inkább családias színezetű, de kedélyes, fesz-telen tánczvigalmat hozzon létre, mi mindenesetre czelszerűbb és jobban megfelel az iparosok, az iparbarátok, valamint a tánczolni óhajtó közönség igényeinek, mert az újabb időben majdnem divattossá vált sokat ígérő, s keveset nyújtó tánczvigalmak nem mindig képesek megfelelni a hozzá kötött vára-kozásoknak.

* Uj vasut. A nagyvárad-belényes-vasköni helyi érdekű vasut drágaság-belényesi vonalrészenek műtanrendőri bejárása — annak idején elhalasztatván — mint a „Vasuti és Közl. Közlöny” jelenti, — f. évi július 15-én — az az ma fog megtartatni. A közmunka és közlekedésügyi m. kir. minisztérium részéről kiküldött Gyöngyössi Janos osztálytanácsos fel van hatalmazva az építési engedélynek a pálya megfelelő állapotban létele esetén, a megújítási engedély azonnali megadására.

— Szatya-dom. A mi régi jó ismerősünkkel „Szatyia”-val, aki most vendég-szerepel a nagyvárad deszka-bódében, mulat-ságos dolog történt vasárnap este. Az akkor tartott tűzijátékra jegyet kínáltak neki, oda-adott hát egy forintot és kért vissza 50 krt. De az illető, aki a jegyet kinalta, azt mondta, hogy nincs visszaadni való pénze. — Adjon hát még egy jegyet — mondá Szathmáry s zsebre tette a két jegyet. Gondolta: majd odaadja valakinek. De senkisen akadt, akinek odaadhatta volna. Egyedül ment hát el a tűzijátékra, s kikeresve helyét, le akart ülni. — „Az ilyen vastag embernek két helyet kellene venni, — mondá duzzogva egy hölgyecske, aki félt, hogy összgyúri a ruháját. — Ugy is tettem, — felelt komolyan Szathmáry s felmutatván a másik jegyet, elfoglalta a két helyet. Ez ellen persze a kisasszony sem szólt semmit, sőt szívesen beismerte, hogy a „vastag ember” udvarias és szellemes is.

* A csolnakázó egy let tavában holnap július 17-én diszhalasztat rendeztetik mely alkalommal részben a meg fognott — halak közszemlére lesznek kiteve egy aquariumban, részben pedig Acsádiné paprikának készíti el. A halfogásztásban egyleti tagok, azután a jelvényesek és a kik legalább egy csolnak vagy sandolin jegyet az nap váltottak, vehetnek részt. A kikötőbe nagy számmal egybegyűlni szokott kis fiúk és lányok öröme, persze a 8 éven alóliak, este 7 órakor az Acsádiné sátra elebe sorba állítatván, sorsot fognak huzni 12 kis nyere-ményre, a nyerevények egyszersmind már a czedulákra lesznek felírva. A legnagyobb nyerevény egy nagy csomó cukorka leend. D. u. 5 órától zene esteli 9-ig kétszeri tányé-rozás m. lett. 9 től 11-ig táncz. Belépti díj nincs.

* Hírek az Érmellékről. Az aratás már megkezdődött. A gazdasági vi-

HUZÁS
már a jövő héten.

Kincsem Sorsjegy **1** | **11** sorsjegy **10** ft.
6 sorsjegy **5** ft **50** kr

Főnyeremény készpénzben

50.000 ft.

Továbbá

10.000 ft, **5000** ft 20% levon. | **4875** Pénznyeremény.

Kincsem-Sorsjegyek kaphatók

A MAGYAR LOVAR-EGYLET

sorsjegy-irodájában, Budapest, Váci-utca 6. sz.

DEBRECZENBEN:

a dohánytőzsdékben

és

lapunk kiadóhivatalában.